

СТАНИСЛАВ ПЕНЕВ

ЕДНА БЕЗАПЕЛАЦИОННА КНИГА, КОЯТО ДАВА МНОГО СЕРИОЗЕН ПОВОД ЗА ДИСКУСИЯ

„Подреждане на балната зала“ е книга с литературоведско, литературно-критическо и историческо значение. Съдържа студии, обхващащи развитието на литературата ни през последните 40, 50 години и подчертава характерните, специфични и високохудожествени постижения на писатели с утвърдено място в националния литературен процес и с водещ творчески глас. Силно впечатление в тази книга прави умението на Никола Иванов да определи и насочи вниманието на читателя към творчеството точно на тези писатели и литератори, които според него имат сериозни художествени постижения т.е. образци на художественото мислене и мястото им в литературата се очертава заслужено и като постижение за самата нея.

Самият факт, че се появява такава книга е многозначим – Никола Иванов ясно и категорично застава на позицията че е дошло време за преценка, за обобщаващ поглед на литературната критика (пък защо не и на т.нар. научна мисъл) по въпроса за върховите постижения в националната ни литература през последните десетилетия – от 70-те, 80-те години на XX век до днес. Литературен критик, естет и литературовед с изследователски дух и оценъчен поглед, авторът на „Подреждане на балната зала“ се насочва към трайните и доказани литературни стойности, откроява творчеството

на писатели с оригинален, общочовешки, хуманен и високо естетически характер. За него не е само въпрос на професионална провокация да подреди и посочи забележителните, видими литературни достижения, но е и творчески дълг да систематизира процесуално – в тематичен, нравствен, обществен, естетически план развоя както на личностния творчески глас, така и на литературното присъствие на съответния писател в живота на обществото. Така Никола Иванов изпълнява една от основните и напълно забравени днес функции на литературната критика – да покаже на читателя кои литературни произведения носят истинския, естествен литературен заряд и са дълбоко проникнати от общочовешките и народопсихологични особености на времето си.

В тази книга, която спокойно бих могъл да нарека „Книга на литературните върхове“ или „В търсене на българската класика“ вниманието се спира на въпроси и произведения с безспорно постоянно значение; на изменения извисяващи традиция и новаторство; на високото съвременен ниво на културата и на непреходното и автентичното в контекста на народопсихологията и на човешката същност; на историческите промени и естествената еманация на духа; на очертаването на границата между талант и техника на писането; на подхода за разграничаване на оригиналност и подражание; на

стремежа да се наблегне когато е нужно на важните въпроси и да се гледа на литературния живот принципно и цялостно; на необходимостта от съществуването на постоянна, градивна литературно-критична дискусия.

Литературният критик Никола Иванов не скрива своето

е свързано с все по-налагащото се в съвременното ни общество мнение, че е назрял моментът да се обърне внимание на въпроса – кой кой е – в най-близкото ни литературно минало и доколко в написаното от него преобладава писателското майсторство. Тенденцията да се очертава груповщина около партийни и административни каси, да се „извисяват“ от тях имена с явни литературни недостатъци и да се хвърлят в обръщение в общественото пространство е прием, известен не отскоро.

На такова именно разбиране за литературата (като средство за проява на амбиции, властта, силата) Никола Иванов противопоставя най-изпитаното средство: преценката доколко в написаното преобладава писателското майсторство. Според литературния критик Никола Иванов това се отнася и за самите представители на ли-

тературната критика – не само като наблюдатели, но и като насочващи литературния процес (оторизирани навремето) лица. В техните писания, опитващи се да насочват и направляват писеца на писателя, има чужд поглед, догматизъм, дори и завист за уменията му. Но, о, времена, о, нрави! Ясно е, обаче, че текстописецът не може да бъде писател нито по значимостта на написаното, нито като претендент за писателско умение, нито като личност със свой литературен живот – животът на творбите му. (Последното най-малко се отнася за т.нар. литературни

критици от близкото минало.) Текстописанието просто няма литературно предназначение т.е. то е форма – няма съдържание.

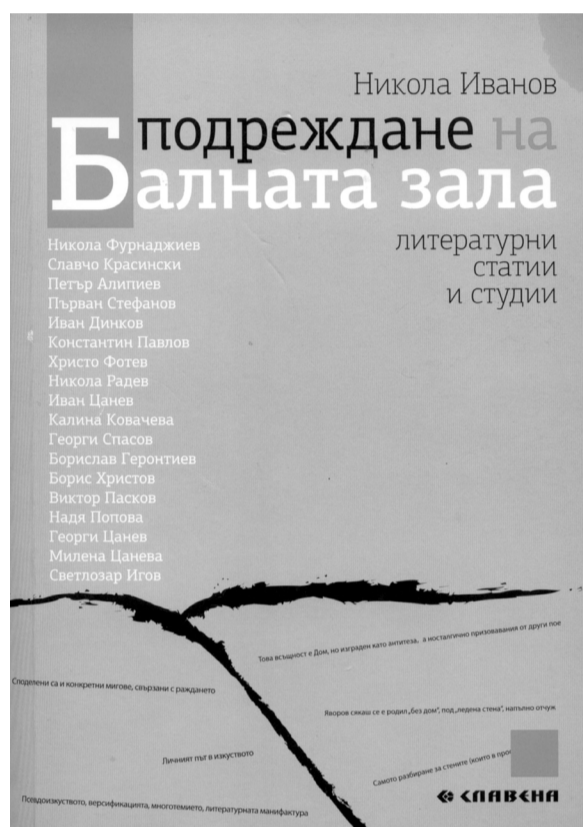
Не бих могъл да изреда колко известни и видими имена потънаха в бездната на миналото, разчитали главно на играта с думите и съчинителството, а не на литературната мисъл, откритие, постижение. Т.е. имаше ги, не проумяха истината, не се развиха – няма ги! Времето си каза думата!

Погледнато така, „Подреждане на балната зала“ е и предизвикателство, намек, че или е дошло, или най-после идва времето на най-новото литературно критическо и изследователско поколение. На тези личности, които са се посветили подобно на Никола Иванов на литературата в нейния животрепещ, съвременен план, които не са изпепелени или духовно скопени от научни виждания или научни възжеления на гърба на пишешите (а да не говорим за писателите).

И в това отношение Никола Иванов дава пример: „Постигането на дадена тема е възможно само в случаите, когато творецът има собствено отношение към нея.“ „В същото време колкото и да е велико изкуството никога не може да отрази напълно и изцяло многообразието на живота.“ „В процеса на творческото създаване много неща са въпрос на интуиция, не всичко може да се обясни, в творческия акт има много необяснимости.“

В този смисъл честта да се попадне в балната зала е наистина класическа.

Никола ИВАНОВ, „Подреждане на балната зала“, литературни статии и студии, изд. „Славена“, 2009 г.

отрицателно отношение към съществуващото не от вчера версификаторство в литературата ни (б.а. постоянен проблем за всички национални литератури, особено днес) като „опасно заболяване“, към псевдоизкуството, сивия поток, литературната манифактура. Повод за това му дават и безспорната литературна същност на произведенията на такива значими писатели като Иван Динков, Никола Радев, Виктор Пасков, Надя Попова и др., както и отговорността му към литературата, за която чувства задължението да се произнесе. Това „задължение“ за него

Клуб „Букинист“:

ЗАВРЪЩАНЕ В БЪДЕЩЕТО

От стр. 1
Председател на този клуб е неговият „баща“ Георги Стефанов – книгоиздател с многогодишна практика, може би първият управител на частно издателство след Десети ноември у нас. Разбира се, той разчита и на сръчни женски ръце – на дъщеря си Миглена Паскал (Георгиева) и на съпругата си Юлия.
Да си интелигентен днес е разпятие. А да си родолюбив българин, уви, е вече комична

юродивост. И не мислете, че от такава интелигентно родолюбие се богатеете. Това не е семеен поминък, камо ли „бизнес“, а мисионерство. Нищо че от 10000 крилати мисли, надлетели вековете, повече от една четвърт са посветени на книгата, четенето, мисленето, словото и интелекта. Както гласи един надпис на Ерфуртската библиотека: „... тук мъртвите живеят, тук немите

говорят!“
Книгите от актуалния каталог на „Букинист“ вече изпълват цяла библиотечна лавица – и то най-представителната: „История слав(я)нобългарская“, „Абагар“, „Рибен буквар“, „За буквите“, „Азбучна молитва“, житията на св.св. Кирил и Методий и на св.св. Климент, Наум, Ангеларий, Сава и Горазд, „За“ богомилите“, „Против“ богомилите“,

„Апостолиада“, „Барутен бележник“, „Име – подвиг и легенда“, Търновската конституция 1879 – 2009 г., „България в сърцето“.
Това са все бижута за колекционерите на изящното, както и за семейни библиотеки и за подаръци на децата в България и в чужбина, за национални и професионални празници, за рождени и именни дни.
Леонид Андреев го е казал

прекрасно: „Ако на човека е съдено да стане бог, то негов престол ще бъде книгата.“

Клубът на приятелите на книгата „Букинист“ извайва фините орнаменти на този престол.
За контакт и заявки на букинистични светини всеки може да потърси управителя на клуба Георги Стефанов на адрес: stefanov@club-bukinist.com. А сайтът на клуба е www.club-bukinist.com